

Sosyal Bilgilerde Yaratıcı Drama Kullanımının Öğrencilerin Başarılarına, Tutumlarına ve Öğretimin Kalıcılığına Etkisi*

The Effect of Creative Drama Use on Success, Attitudes and Retention Levels of Students in Social Studies

Talip ÖZTÜRK**

Demet SARI***

Received: 10 October 2017

Accepted: 30 March 2018

ABSTRACT: In this study, the effect of using “creative drama” method was investigated on the students' achievement, attitudes and retention of teaching in the “From Production to Consumption” unit in the learning strand of “Production, Consumption, Distribution” of the 4th grade Social Studies Course of primary school in 2015-2016 academic year. Quasi-Experimental design with pre-test-post-test control group was used in the research. While the lesson plans prepared with the creative drama method were performed in the experimental group, the students in the control group were taught with the methods and techniques suggested by the curriculum. In the study, “Social Studies Attitude Questionnaire”, which was developed by MNE, was used to determine students' attitudes towards social studies course. Attitude questionnaire was applied as pre-test, post-test and permanence test. Data obtained from the study were analyzed by t-test and two-way ANOVA tests. Statistical procedures were performed on the 22th edition of SPSS software. Findings obtained from the research results says that the use of creative drama as a method in the Social Studies lesson has positively affected the students' academic achievements, attitudes and the persistence of the learned knowledge. In this respect, it is proposed to increase the use of creative drama method in practice in social studies lesson.

Keywords: creative drama, social studies, academic achievement, attitude.

ÖZ: Bu araştırmada, 2015-2016 eğitim öğretim yılında 4.sınıf Sosyal Bilgiler dersi “Üretim, Dağıtım, Tüketim” öğrenme alanında yer alan “Üretimden Tüketime” ünitesinin öğretiminde “yaratıcı drama” yöntemi kullanımının öğrencilerin derse yönelik başarılarına, tutumlarına ve öğretimin kalıcılığına olan etkisi araştırılmıştır. Araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden ön test-son test kontrol gruplu yarı-deneysel desen kullanılmıştır. Deneysel grupta yaratıcı drama yöntemiyle hazırlanmış ders planları ile öğretim gerçekleştirilirken, kontrol grubundaki öğrencilere öğretim programının ön gördüğü yöntem ve tekniklerle öğretim yapılmıştır. Araştırmada, öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersine yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla MEB tarafından geliştirilen “Sosyal Bilgiler Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. Tutum Ölçeği ön-test, son-test ve kalıcılık testi olarak uygulanmıştır. Araştırmadan elde edilen veriler t-testi ve tekrarlı ölçümler için Çift Yönlü Varyans Analizi ile çözümlenmiştir. İstatistikî işlemler SPSS 22 paket programında yapılmıştır. Araştırma sonuçlarından elde edilen bulgular; yaratıcı dramanın Sosyal Bilgiler dersinde bir yöntem olarak kullanımının öğrencilerde ders başarısını, derse olan tutumu ve öğrenilen bilginin kalıcılığı üzerinde olumlu yönde etkilediğini göstermektedir. Bu doğrultuda, sosyal bilgiler dersinde yaratıcı drama yönteminin kullanımının uygulamada artırılması önerilmektedir.

Anahtar kelimeler: yaratıcı drama, sosyal bilgiler, akademik başarı, tutum.

* This study is a part of the master's thesis entitled as “İlkokul 4. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Yaratıcı Drama Yöntemi Kullanımının Öğrencilerin Akademik Başarılarına, Tutumlarına ve Öğretimin Kalıcılığına Etkisi” at Graduate School of Social Sciences, Ordu University.

** Corresponding Author: Assoc. Prof. Dr., Ordu University, Ordu, Turkey, talipozturk@odu.edu.tr

*** Teacher, Ministry of National Education, demet_sari_52@windowslive.com

Citation Information

Özgürk, T., & Sarı, D. (2018). Sosyal bilgilerde yaratıcı drama kullanımının öğrencilerin başarılarına, tutumlarına ve öğretimin kalıcılığına etkisi. *Kuramsal Eğitim Bilim Dergisi [Journal of Theoretical Educational Science]*, 11(3), 586-605.

Giriş

Yeni eğitim anlayışı geçmişe göre farklılaşmıştır. Günümüz eğitim sisteminden beklenen soru soran, tartışarak düşünen, akıl yürüten, soru çözen insan yetiştirmektir (Kırıçoğlu, 1991). Geleneksel eğitim anlayışı ile pasif, özgün düşüneyemeyen, ezberci, karşılaştığı durumlara ayak uyduramayan, tartışmayan, yeniliklere açık olmayan, yaratıcı düşünmeyen bireylerle çağı yakalamak ve günümüz şartlarını değerlendirmek oldukça zordur. Eğitimin en temel işlevinin, bireyin toplumsallaştırılması, sahip olduğu kültür birikiminin kuşaktan kuşağa aktarılması ve yetiştirmek durumunda bulunduğu öğrencilerin davranışlarını olumlu yönde geliştirmek olduğu görülür (Adıgüzel, 2015).

Eğitim, bireyde istendik yönde kalıcı davranışlar kazandırmayı amaçlar. Birey eğitim sürecinde ne kadar aktif, rahat olursa ve yaşam deneyimlerini kullanırsa öğrenilen bilgiler de bir o kadar kalıcı olur. Günümüzde eğitim teknolojik ilerlemeler karşısında bireyin yaşamını devam ettirme, geliştirme, uyum gösterme, geliştirme, bilişsel, duyuşsal, davranışsal yönden kendini tanıma, kendini gerçekleştirme gibi ihtiyaçlarını karşılayabilecek şartları sağlamak durumundadır. Kendini gerçekleştiren, sorun çözen birey yaratıcı düşünen bireydir. Her insan yaratıcıdır ama bazen bu yaratıcılıklar bastırılmış, kimi zaman da zamanla körelmiştir. Yaratıcı bireylerin yetişmesi içinde eğitimde gerekli olan ortamların sağlanması gerekmektedir. Kendini rahatça ifade eden, çekinmeyen, yaşantıları ile karşılaştığı yeni durumları karşılaştırıp, değerlendiren ve çözüm üreten bireylerin yetişmesi içinde eğitim sürecinde bireyin aktif katılımının sağlanacağı yöntem ve tekniklerin sıklıkla kullanılması gerekmektedir. Bu bağlamda, yaratıcı dramının eğitim sürecinde bireyi etkin kılacak yöntemlerden biri olduğu ifade edilebilir. Çünkü yaratıcı drama bireyin yaşantılarına dayanmaktadır (Üstündağ, 1996).

Yaratıcı drama, “Bireylerin doğaçlama, rol oynama vb. tiyatro tekniklerinden yararlanarak bir grup çalışması içinde bir yaşantıyı, bir olayı, bir düşüneyi, bir eğitim ünitesini kimi zaman da soyut bir kavramı eski bilişsel örüntülerin yeniden düzenlenmesi yoluyla deneyim, gözlem ve yaşantılarını gözden geçirildiği “oyunsu” süreçlerde anlamlandırması, canlandırmasıdır” (San, 1996).

Eğitimde yaratıcı drama; toplumsal değerlerin çok hızlı yaşandığı günümüzde, yeni ve özgün düşünceler üretecek bireylerin yetiştirilmesinde önemli bir yere sahiptir. Yaratıcı drama eğitimi alan bireyler yeni durumlara uymada ve yeni sorunlara değişik çözümler getirebilmede belirgin özelliklere sahiptir (Adıgüzel, 2015).

Yaratıcı drama yönteminin diğer derslerde olduğu gibi sosyal bilgiler eğitiminde de önemli bir yerde olduğu ifade edilebilir. Yaratıcı dramının Sosyal Bilgiler dersinde bir yöntem olarak kullanılmasının öğrenilen bilgilerin kalıcı olmasını sağladığı, daha önce çeşitli araştırmacılar tarafından ortaya konmuştur (Aykaç, 2008; Aylıkçı, 2001; Atar, 2003; Günaydın, 2008; Karataş, 2011; Kartal, 2009; Malbeği, 2011; Nayci, 2011; Özer, 2004; Yetim, 2015; Yılmaz, 2013; Zayimoğlu, 2006; Zengin, 2014).

Sosyal Bilgiler dersi kazanımları öğrenciyi hayata, gerçek yaşama hazırlamaktadır. Bu bağlamda, Sosyal Bilgiler müfredatında yer alan “Üretimden Tüketime” ünitesi içerisinde yer alan kazanımları gerçekleştirmede yaratıcı dramının etkili olacağı düşünülmektedir. Çünkü Yaratıcı Drama ile öğrenci tüm duyu organları ile öğrenme ortamına katılmakta, bizzat kendisi yaşayarak, etkileşimde bulunarak öğrenmeyi gerçekleştirmektedir. Bu şekilde bir öğrenme kalıcı olup öğrenci bilinçli,

isteklerini ve ihtiyaçlarını ayırt edebilen bir birey olacaktır. Dolayısıyla sosyal bilgiler dersinde yaratıcı dramanın kullanılmasına ilişkin önem, günümüzde daha da artarak devam etmektedir.

Bu önem ve gereklilikten hareketle, araştırmanın problem cümlesi “4. sınıf Sosyal Bilgiler dersinde yaratıcı drama yöntemi kullanımının öğrencilerin akademik başarılarına, tutumlarına ve öğretimin kalıcılığına etkisi nedir?” olarak belirlenmiştir. Bu doğrultuda tespit edilen alt problemler ise şunlardır:

1. Deney ve kontrol gruplarının başarı puanları, gruplara, ölçümlere (ön test, son test, kalıcılık testi) ve bunların ortak etkisine göre farklılaşmakta mıdır?
2. Deney ve kontrol gruplarının tutum puanları, gruplara, ölçümlere (ön test, son test, kalıcılık testi) ve bunların ortak etkisine göre farklılaşmakta mıdır?

Yöntem

Araştırma Modeli

Deneysel araştırmalarda birçok desen olmasına rağmen, uygulama boyutunda genellikle en az iki grubun oluşturulduğu uygulama şekli tercih edilir. Bu grupların birine deney grubu, diğerine ise kontrol grubu adı verilir. Araştırmalarda kontrol grubu farklı bir müdahalede bulunulmayan, sadece veri toplamak amacıyla kullanılan grup, deney grubu ise etkisi belirlenmeye çalışılan farklı uygulama veya müdahale ile karşılaşan gruptur. Deney ve kontrol grubuna birer ön-test yapılır. Deney grubu deneysel müdahaleye uğrarken kontrol grubuna özel bir müdahalede bulunulmaz. Uygulamadan sonra deney ve kontrol gruplarına son test uygulanır ve istatistiksel yöntemlerle karşılaştırma yapılır (Metin, 2014).

Yarı deneysel desenlerde, kontrol ve deney gruplarının tesadüfen değil de ölçümlerle seçilir (Ekiz, 2003). Bu doğrultuda, yarı-deneysel desenin kullanıldığı bu araştırmada kontrol grubunda öğretim programının ön gördüğü yöntemle, deney grubunda ise yaratıcı drama yöntemi ile eğitim öğretim gerçekleştirilmiştir.

Çalışmada kullanılan araştırma deseni Tablo 1’de görülmektedir.

Tablo 1

Çalışmanın Araştırma Deseni

Gruplar	Ön Testler	Kullanılan Yöntemler	Son Testler	Kalıcılık Testi (3 Ay Sonra)
Deney	BT, TÖ*	Yaratıcı Drama	BT, TÖ	BT
Kontrol	BT, TÖ	Programın Öngördüğü Yöntemler	BT, TÖ	BT

*BT: Başarı Testi, TÖ: Tutum Ölçeği

Çalışma Grubu

Bu araştırma, 2015-2016 eğitim-öğretim yılı ikinci yarısında, toplamda 4 haftalık bir süre içerisinde, Ordu ili Gökçöy ilçesinde bulunan 2 ilkokulun 4. sınıflarının öğrencileri ile birlikte gerçekleştirilmiştir.

Uygulama yapılacak okulun belirlenmesinde; araştırmacı açısından ulaşım olanaklarının elverişli olması, okul yönetiminin uygulama çalışmalarına onay vermesi, araştırma izin yazılarının gerçekleştirilebilmesi, birlikte çalışılacak olan öğretmenin

istekli ve öğrenmeye açık olması gibi özellikler göz önünde bulundurulmuştur. Bunun için öncelikle araştırmacının bulunduğu ilde iletişim içerisinde bulunduğu öğretmen ve okul yöneticilerinin listesi çıkarılmıştır. Daha sonra bu liste içerisinde yer alan eğitimciler ile telefon ya da e-posta ile iletişime geçilerek konuyla ilgili görüşleri alınmış, kararın daha sonra kendilerine bildirileceği söylenmiştir. Son olarak yukarıdaki özellikler dikkate alınarak araştırmanın uygulanacağı okula karar verilmiştir.

Araştırma okulunun belirlenmesinden sonra deney ve kontrol gruplarının tespit edilmesi aşamasına geçilmiştir. Araştırmanın çalışma grubu toplamda 51 öğrenciden oluşmaktadır. Bu öğrencilerin 27'si deney, 24'ü de kontrol grubunu meydana getirmektedir.

Deney ve kontrol gruplarının tespit edilmesinde, öğrencileri genel akademik başarıları ile cinsiyetleri karşılaştırılmak suretiyle sonuca gidilmiştir. Bu işlem için grupların eşitliğinin test edilmesi sürecinden hemen sonra tespit edilen iki sınıfın hangisinin deney, hangisinin kontrol grubu olacağı rastgele atama yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Bu işlem sonunda A İlkokulu 4/A sınıfı öğretim programının ön gördüğü yöntemin uygulandığı kontrol grubunu, B İlkokulu 4/A sınıfı yaratıcı drama yönteminin uygulandığı deney grubunu oluşturmuştur. Her iki grubun da akademik başarılar açısından yakın olduğu da okul yönetimi tarafından teyit edilmiştir.

Deney grubu öğrencilerine “İlkokul 4. Sınıf Sosyal Bilgiler Öğretim Programı”nın “Üretim, Tüketim, Dağıtım” öğrenme alanına ilişkin tespit edilen kazanımlardan hareketle 4 hafta ve 12 ders saati süresince “Yaratıcı Drama Yöntemi”ne uygun bir öğretim yapılması; kontrol grubu öğrencilerine de sınıf öğretim programının öngördüğü öğretim yöntemi ile öğretim yapılması kararlaştırılmıştır.

Çalışma grubunda yer alan deney ve kontrol grubu öğrencilerinin cinsiyetlerine göre dağılımı Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2

Deney ve Kontrol Grubu Öğrenci Dağılımı

Grup	Şube	Kız	Erkek	Toplam
Deney	4/A	11	16	27
Kontrol	4/A	14	10	24

Bu verilere dayanarak; deney ve kontrol grubundaki öğrenci sayısı ve cinsiyet dağılımlarının denk olduğu ve deneysel uygulama yapmaya uygun olduğu ifade edilebilir.

Başarı Testi

Araştırmada uygulama yapılacak konuyla ve alanla ilgili olarak yerli ve yabancı alan yazın taraması yapılmış, Sosyal Bilgilerin ve konunun amaçlarına uygun olarak deney ve kontrol grupları için tema analizi yapılarak, araştırmada kullanılacak kazanımlar belirlenmiş, belirtke tablosu ve uygulama planları hazırlanmıştır. “Üretimden Tüketime” ünitesindeki kazanımlara yönelik başarı testi için bir soru havuzu oluşturulmuştur. Başarı testinden maddelerin çıkarılabileceği göz önüne alınarak her kazanım için birden fazla soru test kapsamına alınmıştır.

Test maddeleri uzman görüşleri alınarak araştırmacı tarafından gözden geçirilmiştir. Hazırlanan test geçerlilik ve güvenilirliğini çalışması için, 4 farklı ilkokuldaki 5 ayrı 5. sınıf şubesindeki toplam 100 öğrenciye uygulanmıştır. Uygulama sonuçlarına göre ITEMAN programı kullanılarak madde ve test puan analizleri yapılarak her maddenin güçlük indeksi (p) ve ayırt edicilik indeksi (rb) bulunmuştur. Bu değerlendirme kriterine göre yapılan analiz sonucunda Alpha= 0.963 olarak bulunmuştur. Güvenilirliği iyi bir testin Alpha değeri 0.80'den yukarı olmalıdır (Kalaycı, 2008). Nihai testin oluşturulmasıyla bu değer in yükseleceği göz ardı edilmemelidir. İstatistik sonuçlarına göre 59 maddeden oluşan test 30 maddeye indirilerek kullanılacak başarı testi geliştirilmiştir.

Tutum Ölçeği

Araştırma süreci için tutum ölçeği kullanılması ile ilgili olarak literatür ve Sosyal Bilgiler dersine ilişkin tutum ölçekleri incelenmiştir. Bu araştırma da öğrencilerin sosyal bilgiler dersine yönelik tutumlarını ortaya koymak için MEB (2005) tarafından geliştirilen “Sosyal Bilgiler Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. Tutum Ölçeği ön-test, son-test ve kalıcılık testi olarak uygulanmıştır. Bu çalışmada yapılan uygulama ile de ayrıca Cronbach Alpha (α) güvenilirlik seviyesi 0.786 olarak hesaplanmıştır. Elde edilen bu değer, ölçeğin bu çalışmada güvenilir olarak kullanıldığını göstermektedir.

Verilerin Toplanması

Araştırma süresince verileri toplamak amacıyla sırasıyla şu işlemler yapılmıştır:

- 2015-2016 Eğitim-Öğretim Yılı'nın 2. yarısında Üretimden Tüketime ünitesi işlenmeye başlamadan 3 hafta önce, öğrencilere “Sosyal Bilgiler Başarı Testi” ön-test olarak verilmiştir.
- “Sosyal Bilgiler Tutum Ölçeği” öğrencilere başarı testlerinin uygulanmasından sonra ön-test olarak verilmiştir.
- Deney grubuna 12 ders saati boyunca yaratıcı drama yöntemi ile öğretim gerçekleştirilmiştir.
- Yaratıcı drama etkinliklerinin uygulanmasından önce sınıf ortamı uygun hale getirilmiştir. Süreç içerisinde kullanılacak materyaller hazır hale getirilmiştir.
- Yaratıcı drama etkinlikleri boyunca öğrencilerin resimleri ve videoları çekilmiştir.
- Kontrol grubuna öğretim programının ön gördüğü yöntem ve tekniklerle (soru-cevap, tartışma) öğretim yapılmıştır.
- Uygulamanın bitiminde ‘Sosyal Bilgiler Başarı Testi’ son-test olarak verilmiştir.
- Başarı testinden sonra “Sosyal Bilgiler Tutum Ölçeği” son-test olarak verilmiştir.
- Uygulamanın bitiminden 3 ay sonra ise “Sosyal Bilgiler Başarı Testi” ve “Sosyal Bilgiler Tutum Ölçeği” kalıcılık testi olarak verilmiştir.

Verilerin Analizi

ITEMAN programında, ön test, son test ve kalıcılık testleri analiz edilirken, her madde için doğru cevaplar 1, yanlış cevaplar 0 olarak puanlandırılmış ve her madde için güçlü ve ayırt edicilik indislerine bakılmıştır.

Diğer istatistikî işlemler SPSS 22 paket programında, aritmetik ortalama, standart sapma, bağımsız gruplar t testi ve tekrarlı ölçümler için çift yönlü varyans analizi (Two-way Anova) kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Alt problemlerin test edilmesinde anlamlılık düzeyi $p \leq 0.05$ olarak alınmıştır.

Bulgular

Uygulama öncesinde grupların başarı ortalamaları arasında fark olup olmadığını bulmak amacıyla deney ve kontrol gruplarının “Sosyal Bilgiler Başarı Testi” ön-test puanları, aritmetik ortalama ve standart sapmaları hesaplanmış, grupların başarı ortalamaları arasındaki farkın anlamlılığını ölçmek için bağımsız gruplar t testi kullanılmıştır. Deney ve kontrol gruplarındaki öğrencilerin ön test başarı puanlarının karşılaştırılması Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3

Deney ve Kontrol Gruplarındaki Öğrencilerin Ön Test Başarı Puanlarının Karşılaştırılması

Grup	Denek Sayısı (N)	Aritmetik ortalama (\bar{X})	Standart Sapma (ss)	t	p
Deney Ön Test	27	13.25	4.26		
Kontrol Ön Test	24	11.50	4.22	1.477	.146

Deney ve kontrol gruplarının Sosyal Bilgiler dersi “Üretimden Tüketime” ünitesi ön test toplam akademik başarı puanlarının karşılaştırılması bağımsız gruplar t testi ile yapılmıştır. Tablo 3 incelendiğinde, deney grubunun ön test aritmetik ortalaması $\bar{X}=13.25$ standart sapması 4.26 kontrol grubunun ön test ortalaması $\bar{X}=11.50$ standart sapması 4.22 olarak bulunmuştur. Deney grubu ve kontrol grubunun ön-test ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını tespit etmek için bağımsız gruplar t testi kullanılmıştır. Sonuç olarak p değeri 0.146 ($p > 0.05$) olarak hesaplanmıştır. Bu sonuç deney grubu ve kontrol grubunun “Sosyal Bilgiler Başarı Testi” ön-test sonuçları arasında anlamlı bir fark olmadığını, yani uygulama öncesinde gruplar arasında bilgi düzeyi açısından bir farklılık olmadığını göstermektedir. Bu sonuca göre başlangıç aşamasında “Üretimden Tüketime” ünitesi ile ilgili iki grubun düzeylerinin denk olduğu söylenebilir.

Yaratıcı drama yönteminin Sosyal Bilgiler dersine yönelik etkisinin daha iyi incelenebilmesi için öğrenci tutumlarının da araştırma sürecine dâhil edilmesi gerekmektedir. Bu nedenle MEB tarafından geliştirilmiş olan “Sosyal Bilgiler Tutum Ölçeği” deneysel çalışma süreci öncesi seviyelerin belirlenmesi aşamasında gruplar arasındaki eşitliği sağlama hususunda ihtiyaç duyularak kullanılmıştır. Tutum ölçeğinin ön-test olarak uygulanmasından elde edilen sonuçlar Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 4

Deney ve Kontrol Gruplarındaki Öğrencilerin Ön Test Tutum Puanlarının Karşılaştırılması

Grup	Denek Sayısı (N)	Aritmetik ortalama (\bar{X})	Standart Sapma (ss)	t	p
Deney Ön Test	27	64.11	8.08		
Kontrol Ön Test	24	60.62	8.00	1.544	.129

Deney ve kontrol gruplarının Sosyal Bilgiler dersi “Üretimden Tüketime” ünitesi ön test toplam tutum puanlarının karşılaştırılması t testi ile yapılmıştır. Yapılan istatistik sonucuna göre kontrol grubunun aritmetik ortalamasının $\bar{X}=64.11$ deney grubunun aritmetik ortalamasının ise $\bar{X}= 60.62$ olduğu saptanmıştır. İki grup arasında hesaplanan t değeri 1.54 olup, bu sonuç 0.05 manidarlık düzeyinde anlamlı değildir [$t=1.54, p>0.05$]. Ön test tutum puanları açısından bakıldığında deney ve kontrol grupları arasında bir fark olmaması, uygulamanın tutum seviyeleri hemen hemen aynı olan sınıflarda yapılmış olduğu savını doğrulamaktadır. Bu sonuca göre başlangıç aşamasında “Üretimden Tüketime” ünitesi ilgili iki grubun tutum düzeylerinin denk olduğu söylenebilir.

Araştırmanın birinci alt problemi, “Deney ve kontrol gruplarının başarı puanları, gruplara, ölçümlere (ön test, son test, kalıcılık testi) ve bunların ortak etkisine göre farklılaşmakta mıdır?” biçiminde ifade edilmiştir.

Uygulama sonucunda elde edilen Sosyal Bilgiler Başarı testine yönelik ön test, son test ve kalıcılık testi puanlarına ilişkin çift yönlü varyans analizi (Two-way Anova) sonuçları Tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 5

Öğrencilerin Akademik Başarı Testi Ön test, Son test ve Kalıcılık Testi Başarı Puanlarına İlişkin Çift Yönlü ANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	p
Ölçüm (Öntest-son test- Kalıcılık testi)	1005,000	1	1005,000	120,000	,000
Ölçüm* Grup	296,000	1	296,000	35,000	,000*
Hata	409,000	49	8,000		

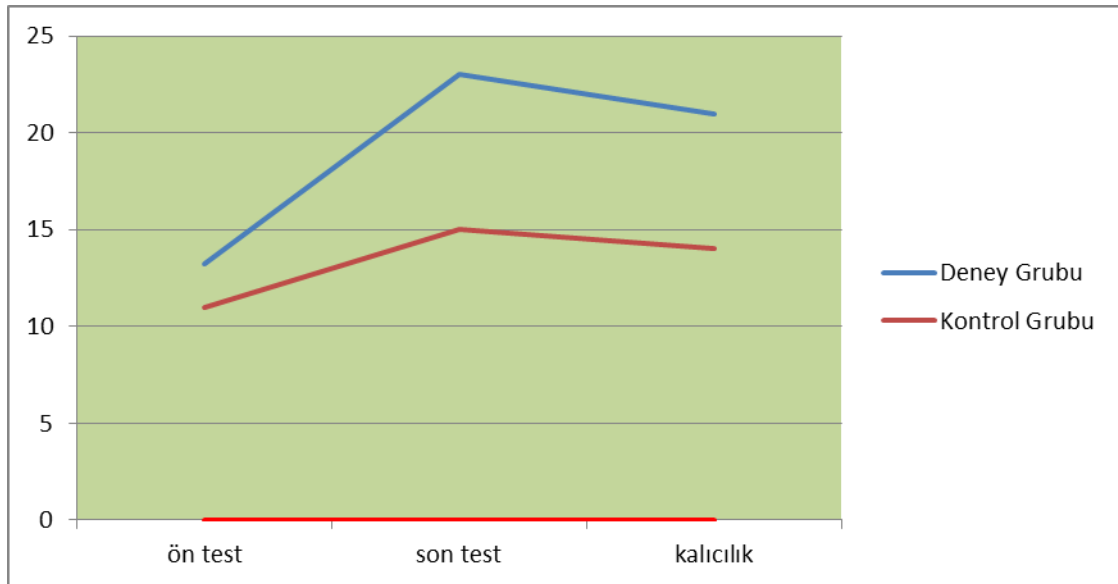
* $p \leq .05$

Tablo 5’e göre, öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersi ön test, son test ve kalıcılık ortalama başarı puanları arasında anlamlı farklılığın olduğu anlaşılmaktadır [$F(120,000)=0.00; p \leq .05$]. Bu bağlamda öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersi akademik başarı puanlarının grup ayrımı yapmaksızın, uygulanan öğretim yaklaşımına göre değiştiği ifade edilebilir.

Tablo 5’teki verilere göre, iki ayrı deneysel işleme maruz kalan öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersi akademik başarı puanlarının uygulama sürecinde (deney öncesinden deney sonrasına) anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Diğer bir anlatımla farklı işlem gruplarında olmakla (deney-kontrol) tekrarlı ölçümler faktörlerinin (ön test*son test*kalıcılık testi) Sosyal Bilgiler dersi başarısı üzerindeki ortak etkilerinin anlamlı olduğu bulunmuştur [$F(35,000)=0.00$; $p\leq.05$]. Bu bulgudan hareketle öğretim yaklaşımının öğrencilerin akademik başarı testi puanlarına etkide bulunduğu söylenebilir. Ayrıca Yaratıcı Drama yöntemi ile öğretimin programın ön gördüğü yöntem ve tekniklere göre Sosyal Bilgiler dersinde öğrenci başarısını artırdığı ifade edilebilir.

Deney ve kontrol grubunun Akademik Başarı Testi ön test, son test ve kalıcılık testlerinden aldıkları puanlar Grafik 1’de verilmiştir.

Grafik 1. Deney ve Kontrol Grubu Öğrencilerinin Ön test, Son test ve Kalıcılık Akademik Başarı Testi Puanları

Elde edilen bulgular, Yaratıcı Drama Yönteminin uygulandığı deney grubu ile öğretim programının ön gördüğü yöntem ve tekniklerle öğretimin yapıldığı kontrol grubu öğrencilerinin akademik başarı puanlarını artırmada anlamlı farklılıklar göstermektedir. Deney grubu ve kontrol grubunun ön test başarı puanları birbirine yakın görülmektedir. Denel işlemde son gerçekleştirilen son testte deney grubu lehine anlamlı farklılık ortaya çıktığı görülmektedir. Son testten 3 ay sonra gerçekleştirilen kalıcılık testinde ise deney grubu lehine anlamlı farklılık görülmektedir. Başka bir ifadeyle, uygulanan deneysel işlemin bir sonucu olarak öğrencilerin akademik başarıları değişmiştir. Bu durum, Yaratıcı drama ile işlenen Sosyal Bilgiler dersinin diğer yöntem ve tekniklerin kullanıldığı Sosyal Bilgiler dersine göre öğrencilerin akademik başarıları üzerinde olumlu bir etki gösterdiğini ortaya koymaktadır.

Araştırmanın ikinci alt problemi, “Deney ve kontrol gruplarının tutum puanları, gruplara, ölçümlere (ön test, son test, kalıcılık testi) ve bunların ortak etkisine göre farklılaşmakta mıdır?” biçiminde ifade edilmiştir.

Öğretim programının ön gördüğü yöntem ve tekniklerin uygulandığı kontrol grubunun ön test, son test ve kalıcılık tutum testleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olup olmadığını tespit etmek amacıyla çift yönlü varyans analizi (Two-way Anova) yapılmış ve sonuçları Tablo 6’da gösterilmiştir.

Tablo 6

Öğrencilerin Ön test, Son test ve Kalıcılık Testi Tutum Puanlarına İlişkin Çift Yönlü ANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	p
Ölçüm (Öntest-son test-Kalıcılık testi)	1653,000	1	1653,000	52,000	,000
Ölçüm* Grup	775,000	1	775,000	24,000	,000*
Hata	1551,000	49	31,000		

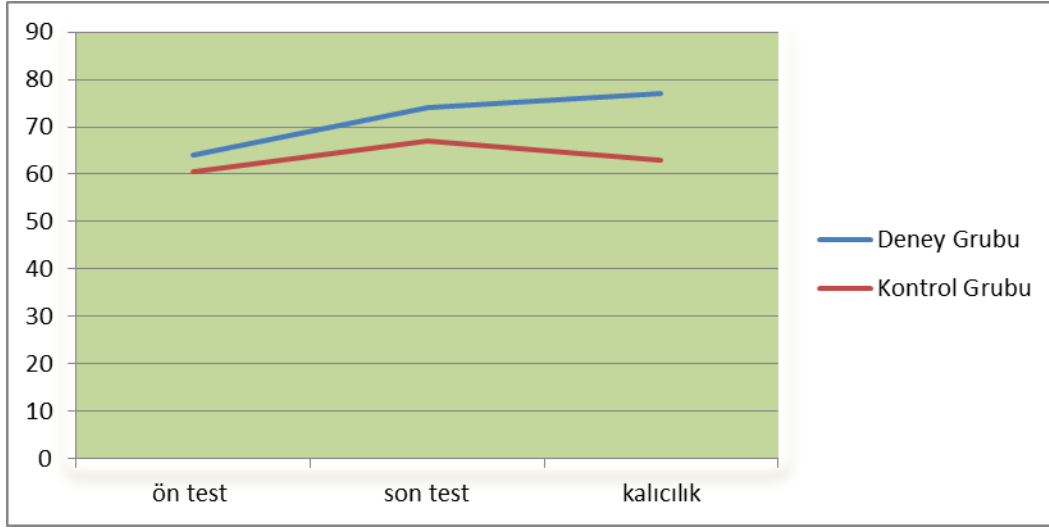
* $p \leq .05$

Tablo 6’dan, öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersi öntest, sontest ve kalıcılık testi ortalama tutum puanları arasında anlamlı bir farklılık olduğu anlaşılmaktadır [F(52,000)=0.00; $p \leq .05$]. Bu bağlamda öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersine yönelik tutum ölçeği puanlarının deney grubu lehine anlamlı olarak farklılaşmaktadır.

Tablo 6’daki verilere göre iki ayrı deneysel işleme maruz kalan öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersi tutum puanlarının uygulama sürecinde (deney öncesinden deney sonrasına) anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Diğer bir anlatımla farklı işlem gruplarında olmakla (deney-kontrol) tekrarlı ölçümler faktörlerinin (ön test*son test*kalıcılık) Sosyal Bilgiler dersine yönelik tutumları üzerindeki ortak etkilerinin anlamlı olduğu bulunmuştur [F(24,000)=0.00; $p \leq .05$]. Bu bulgudan hareketle kullanılan öğretim yaklaşımının öğrencilerin tutum puanlarına etkide bulunduğu söylenebilir. Ayrıca Yaratıcı drama yöntemi ile öğretimin programın ön gördüğü yöntem ve tekniklerle gerçekleştirilen öğretime göre Sosyal Bilgiler dersinde öğrencilerin derse yönelik tutumlarını artırdığı ifade edilebilir.

Deney ve kontrol grubunun Sosyal Bilgiler dersine yönelik tutum ölçeği ön test, son test ve kalıcılık testlerinden aldıkları puanlar Grafik 2’de verilmiştir.

Grafik 2. Deney ve Kontrol Grubu Öğrencilerinin Ön test, Son test ve Kalıcılık Tutum Puanları

Elde edilen bulgular, yaratıcı drama yönteminin uygulandığı deney grubu ile öğretim programının ön gördüğü yöntem ve tekniklerin uygulandığı kontrol grubu öğrencilerinin tutum puanlarını artırmada farklı düzeyde etki yaptıklarını göstermektedir. Yani deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin tutum puanları birbirlerine göre farklılık göstermektedir. Ön test tutum puanları deney ve kontrol grubunda birbirine yakın görülmektedir. Denel işlem sonrasında uygulanan son test tutum puanlarında ise deney grubu lehine anlamlı farklılık görülmektedir. Kalıcılık tutum puanları da deney grubu lehine anlamlı olarak farklılaşmaktadır. Başka bir ifadeyle, uygulanan deneysel işlemin bir sonucu olarak öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersine yönelik tutumları değişmiştir. Bu durumun nedeninin yaratıcı drama yöntemi ile öğrencilerin eğlenerek öğrendiği ve bunun derse yönelik olumlu tutum geliştirmelerine katkıda bulunduğu şeklinde belirtilebilir.

Sonuç ve Tartışma

Bu araştırmada drama yönteminin Sosyal Bilgiler dersinde öğrencilerin akademik başarıları, tutumları ve öğrenmenin kalıcılığı üzerindeki etkileri araştırılmış ve iki alt probleme cevap bulmaya çalışılarak; araştırmanın problem cümlesine çözüm aranmıştır. Elde edilen sonuçlar aşağıdaki gibi listelenebilir;

- Dört hafta süren uygulama boyunca deney grubunda drama, kontrol grubunda öğretim programının ön gördüğü yöntemle ders işlenmiştir ve bu dört haftalık süre sonunda gruplara son test uygulanmıştır. Başlangıçta denk olan gruplar araştırma sonunda deney grubu lehine anlamlı bir fark bulunmuştur. Gruplar arasındaki farkın deney grubu lehine olması; deney grubunda uygulanan drama yönteminin, kontrol grubunda uygulanan öğretim programının ön gördüğü yöntemlere oranla öğrenci başarısını daha fazla arttırdığını ortaya koymuştur.
- Yaratıcı Drama yönteminin kullanıldığı deney grubu öğrencilerinin ön test ve son test puanları analiz edildiğinde; öğrencilerin son testte daha başarılı oldukları gözlemlenmiştir. Kontrol grubu öğrencileri de son testte daha başarılıdır; fakat ortalamalar baz alındığında son testte deney grubu

öğrencilerinin kontrol grubu öğrencilerinden daha başarılı oldukları gözlemlenmiştir.

- Yaratıcı Drama yöntemi kullanılan deney grubu öğrencilerinin son test ve kalıcılık testi puanları analiz edildiğinde kalıcılık testi lehine anlamlı bir fark bulunmamıştır. Buda geçen üç ay süre içinde bilgilerin unutulmadığını gösterir. Yaratıcı Drama yönteminin öğrenmenin kalıcılığına etkisi vardır.
- Öğretim programının ön gördüğü yöntem ve tekniklerin kullanıldığı kontrol grubu öğrencilerinin son test ve kalıcılık testi puanları analiz edildiğinde anlamlı bir fark bulunmamıştır. Buna göre kontrol grubun öğrencilerinin öğrenmelerinin kalıcı olduğu sonucuna ulaşılabilir.
- Araştırmadan üç ay sonra yapılan kalıcılık testinde deney grubu lehine anlamlı bir fark vardır; öğrenilen bilgilerin kalıcı olmasında drama yöntemi öğretim programının ön gördüğü yöntemden daha etkili olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

Araştırmada uygulanan ön test ve son testler karşılaştırıldığında kontrol ve deney gruplarının her ikisinin de başarılarında artış olmuştur. Bu sonuç, kontrol ve deney grubunda uygulanan etkinliklerin başarıyı olumlu yönde etkilediğini göstermektedir.

Bu durumda kontrol grubunda uygulanan Sosyal Bilgiler öğretim programında yer alan etkinliklerin de başarıyı arttırmada etkili bir yere sahip olduğu söylenebilir. Son testler karşılaştırıldığında ise, deney grubu lehine anlamlı bir farklılık gözlenmiştir ($p \leq 0,05$). Bu durum, yaratıcı olarak drama uygulamalarının öğrencilerin başarılarını arttırmada daha etkili olduğunu göstermektedir. Yaratıcı drama uygulamalarının öğrenci başarısını arttırmada daha etkili olmasının sebebi, öğrencinin süreç içinde etkin olarak rol alması; ilgili rollere girerek kendilerini çekinmeden, rahatça ifade edebilmeleri; ısınma, rahatlatma ve doğaçlama çalışmalarıyla dersin ilgi çekici hale gelmesiyle birlikte öğrencinin öğrenmeye istekli olması görülebilir.

Literatürde yer alan birçok araştırmada, eğitimde drama kullanımının öğrenci başarısını olumlu yönde etkilediği sonuçlar elde edilmiştir. Üstündağ (1988), Üstündağ (1997), Kamen (1992), Tanrıseven (2000), Yalım (2003), Kayhan (2004), Şahbaz (2004), Ay (2005), Sözer (2006), Zayımoğlu (2006), Karapınarlı (2007), Günaydın (2008), Güler (2008), Bilek (2009), Karacil (2009), Kartal (2009), Tuncel (2009), Erdoğan (2010), Akbaş (2011), Debrelı (2011), Karataş (2011), Nayci (2011), Malbeleği (2011), Yılmaz Arıkan (2011), Subaşı (2012), Ütkür (2012), Akkuş (2013), Yılmaz (2013) ve Zayımoğlu Öztürk (2013) tarafından yapılan araştırmalar sonucunda, yaratıcı drama yönteminin öğrenci başarısı üzerinde olumlu etkisi olduğu bulunmuştur. Sağırılı (2001), Ekinözü (2003), Özer (2004), Selmanoğlu (2009), elde edilen bulgulara göre yaratıcı drama yönteminin akademik başarılarında anlamlı bir etki oluşturmamıştır.

Sonuç olarak tüm bu araştırma bulguları incelendiğinde yaratıcı dramaya dayalı öğretimin öğrenci başarısını artırdığı ve diğer yöntemlerden etkili olduğu söylenebilir. Bu nedenle de Sosyal Bilgiler öğretiminde yaratıcı dramaya dayalı öğretime daha fazla yer verilmelidir. Yapılan bu çalışmadaki sonuçlar, Selmanoğlu (2009), Özer (2004), Sağırılı (2001) ve Ekinözü (2003)'nün yaptığı çalışmaların sonuçlarını akademik başarı yönünden desteklememektedir.

Araştırmada uygulanan ön test ve son test tutum puanları karşılaştırıldığında kontrol ve deney gruplarının her ikisinde de artış olmuştur. Bu sonuç, kontrol ve deney

grubunda uygulanan etkinliklerin olumlu yönde tutum kazandırdığını göstermektedir. Bu durumda kontrol grubunda uygulanan Sosyal Bilgiler öğretim programında yer alan etkinliklerin de derse olan tutumları arttırmada etkili bir yere sahip olduğu söylenebilir.

Son testler karşılaştırıldığında, elde edilen p değerinden de anlaşılacağı gibi, deney ve kontrol grubu tutum son testleri arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmıştır. Bu sonuçlara göre öğretim programının ön gördüğü yöntem ve tekniklerin öğrenci başarıları üzerindeki etkisinin yaratıcı drama kullanılan gruba göre ve deney grubu lehinde olmak üzere önemli ölçüde farklılık ortaya koyduğu söylenebilir. Yaratıcı drama yöntemiyle eğitim gören deney grubunun ise Sosyal Bilgiler dersine karşı tutumu olumlu olarak etkilenmiştir. Yaratıcı drama yöntemi ile öğrencilerin kendini rahatça ifade edip, etkinliklere aktif bir şekilde katılmasının, bireyin derse olan tutumunu olumlu yönde etkileyeceği gerek literatürdeki çalışmalarda gerekse bu çalışmada teyit edilmiştir.

Literatürde yer alan birçok araştırmada, yaratıcı dramanın derse olan tutumu olumlu yönde etkilediği şeklinde sonuçlar elde edilmiştir. Bu araştırmada, Sosyal Bilgiler dersinde bir öğretim tekniği olarak yaratıcı drama kullanımının, öğrencilerin ders başarıları ve derse karşı tutumları üzerinde olumlu etkiler yarattığı bulunmuştur. Bu bulgular, alanda yapılan benzer çalışmaları destekler niteliktedir. Bu nedenle de Sosyal Bilgiler öğretiminde yaratıcı dramaya dayalı öğretime daha fazla yer verilmelidir. Derse ilişkin tutumun öğrenci başarısında etkili olduğu anlaşılmaktadır. Bundan dolayı öğrencilerin derse ilişkin olumlu tutumlar geliştirmelerine katkı verilmelidir. Üstündağ (1997), Şahbaz (2004), Sözer (2006), Zayimoğlu (2006), Günaydın (2008), Arıkan (2011), Ütkür (2012) ve Zayimoğlu Öztürk (2013) tarafından yapılan araştırmalarda öğrencinin derse olan tutumlarında da yaratıcı drama yönteminin daha etkin olduğu görülmüştür.

Sosyal Bilgiler eğitiminde yaratıcı drama uygulamalarının uygulandığı çalışmalar değerlendirildiğinde deney ve kontrol grupları arasında, deney grubu lehine anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Buna göre yaratıcı drama yönteminin uygulandığı deney grubunun öğretim programının ön gördüğü yöntem ve tekniklerin uygulandığı kontrol grubundan daha çok bilgiyi hatırladığı söylenebilir.

Literatürde yer alan birçok araştırmada, yaratıcı dramanın öğrenmenin kalıcılığına olan olumlu yönde etkilediği şeklinde sonuçlar elde edilmiştir. Tanrıseven (2000), Güzel (2001), Aylıkçı (2001), Atar (2003), Kayhan (2004), Ay (2005), Duatepe (2004), Sözer (2006), Arıkan (2011), Durusoy (2012) tarafından yapılan araştırma sonuçlarında yaratıcı drama yönteminin öğrenme kalıcılıklarını olumlu yönde etkilediği görülmüştür.

Yurt içinde yapılan araştırmalardan ulaşılan çalışmaların büyük çoğunluğu yaratıcı dramanın bir öğretim yöntemi olarak kullanılmasının; öğrencinin akademik başarısını arttırmada, derse karşı olumlu tutum geliştirmesinde ayrıca öğrenilen bilgilerin kalıcı olmasında etkili olduğunu göstermektedir.

Üstündağ (1996), tarih, coğrafya, vatandaşlık ve insan hakları eğitimi derslerinin pek çok ünitesi ya da konusu yaratıcı drama uygulamaları için uygun özellikte olduğunu ifade etmektedir. Yapılan araştırmalar ve projeler de yaratıcı drama Sosyal Bilgiler öğretiminde kullanılacak etkin sonuçlar alınabilecek etkili yöntemlerden biri olduğunu göstermektedir. Bu nedenle sosyal bilgiler dersini verecek öğretmenlerin

yaratıcı drama eğitimini almaları, alanının verimliliğini artırmada da daha etkili olabileceği ifade edilebilir (Aykaç ve Adıgüzel, 2011).

Yaratıcı drama yönteminin Sosyal Bilgiler dersinde kullanımıyla ilgili olarak yapılan bu araştırmadan elde edilen sonuçlar ışığında geliştirilen öneriler aşağıdaki gibidir:

Araştırmacılara Yönelik Öneriler

- Yapılan bu araştırma Sosyal Bilgiler dersi ile sınırlıdır. Farklı derslerde yaratıcı drama yönteminin öğrenci başarısına, tutumuna ve kalıcılığa olan etkisi araştırılabilir.
- Bu araştırma Sosyal Bilgiler dersi “Üretimden Tüketime” ünitesi ile sınırlıdır. Sosyal Bilgiler dersinin farklı ünitelerinde de araştırma yapılabilir.
- Bu araştırma sonuçları doğrultusunda, yaratıcı drama yönteminin kullanıldığı sosyal bilgiler derslerini inceleyen bir nitel araştırma gerçekleştirilebilir.

Uygulayıcılara Yönelik Öneriler

- Sosyal Bilgiler dersinde başarı, tutum ve öğrenilen bilgilerin kalıcılığının artırılması için yaratıcı drama yönteminden faydalanılabilir. Sosyal bilgiler dersi konularına uygun olarak yaratıcı drama etkinliklerini içeren programlar hazırlanmalıdır.
- Öğretmenlerin yaratıcı drama yöntemini eğitim-öğretim sürecinde etkili bir biçimde kullanabilmeleri için hizmet öncesinde ve hizmeti içinde yetiştirilmelidirler. Sosyal Bilgiler ve diğer derslerde konuları işlerken yaratıcı drama etkinliklerinden faydalanmalıdırlar.
- Eğitim fakültelerindeki tüm öğretmen adayları yetiştirilirken yeterli düzeyde yaratıcı drama eğitimi alarak mezun olması konusunda gerekli hassasiyet gösterilmelidir.

Summary

Purpose and Significance. Nowadays, social values are experienced very rapidly and it has an important place in the training of individuals who will produce new and original thoughts. Individuals, who are trained with creative drama, have distinctive characteristics in adhering to new situations and having different solutions to new problems. In this context, it can be said that the creative drama method is in an important place in social studies education as it is in other courses.

Social Studies lessons prepare students for real life experiences. In this context, creative drama is thought to be effective in achieving the achievements contained in the “Production, Distribution and Consumption” unit in the Social Studies curriculum. The students participate in the learning environment actively with the creative drama. The student personally realizes learning by living and interacting. In this way, learning stays permanent and the students will be an individual who are conscious to distinguish their needs.

This research aimed to determine whether there is a difference between the academic achievements, attitudes towards to course and the permanency of experimental and control groups. The problem of the research was determined as “What is the effect of the use of creative drama method in the 4th grade social studies class on the academic achievements, attitudes and permanence of the students?” The sub-problems identified in this direction are as follows.

1. Are the achievement scores of the experimental and control groups differentiated according to the groups, the measures (pre-test, post-test, retention test) and their common effect?
2. Do the attitude scores of the experimental and control groups differ according to the groups, the measurements (pre-test, post-test, retention test) and their common effect?

Methodology: In this using quasi-experimental design research, the control group was taught by the curriculum’s proposed method and the experimental group was educated by the creative drama method. “Achievement Test” and “Attitude Scale” were applied as pre-test and post-test to all the students in the study to determine the effects of the methods proposed by the curriculum and the creative drama method on the success of the students and attitudes towards the social studies course.

This research was carried out in the second semester of 2015-2016 academic year with a total of 4 weeks in the Ordu province Gököy district with the students of the 4th grades. According to this, A and B nicknames were used for primary schools that participated in this research.

In accordance with the “Creative Drama Method” for 4 weeks and 12 hours of instruction, the students of the experimental group are educated on the basis of the achievements related to the learning strand of “Production, Consumption, Distribution” of the 4th grade Social Studies curriculum. It was decided that the control group students should also be instructed by the teaching method determined objectively by the class teacher. In addition, students in the research process were provided with no information as to whether this was a scientific research and that they were in the experimental or control group, and the experimental group was provided as the researchers’ teachers of their students.

A pool of questions was set up for the achievement test for the achievements of the “Production, Consumption, Distribution” unit. Attitude scales related to the literature and Social Studies course were examined in relation to using the attitude scale for the research process. Then, “Social Information Attitude Scale” developed by MNE (2005) was used to reveal attitudes of students towards social studies course. Attitude Scale was applied as pre-test, post-test and permanence test. In this study, Cronbach Alpha (α) reliability level was calculated as 0.786. This value indicated that the scale could be used reliably in this study.

When the pretest, posttest, and retention tests were analyzed, the right answers for each item were scored 1, and the wrong answers were rated as 0. Then, significance level of p was accepted as ≤ 0.05 , when sub-problems were tested.

Statistical procedures were performed using two-way analysis of variance (Two-way ANOVA) for independent samples t test and related samples (repeated measures) in the SPSS (Statistical Package for Social Science).

Results: The results obtained in this research can be stated as follows;

There was no significant difference between the experimental and control groups in the pre-test result to determine the readiness of the experimental and control group before the investigation, and it was observed that the two groups were equal to each other.

The students who participated in the study consist of 51 students, 25 girls and 26 males. This situation also reflects a balanced distribution. In addition, it can be regarded as an important situation in terms of the fact that the students are able to carry out the study in the same social environment and conditions.

The “creative drama” method was used in the processing of the lessons of the students in the experimental group; while the courses of the students in the control group were processed by the teaching method that proposed by the curriculum.

In the experimental group during the four weeks of practice, the drama was taught in the control group with the method prescribed by the curriculum, and a final test was applied to the groups at the end of this four-week period. A significant difference was found at the end of the study groups in favor of the experimental group at the beginning. The difference between the groups is in favor of the experimental group; showed that the drama method applied in the experimental group increased student achievement more than the methods proposed in the control group.

When pre-test and post-test scores of the experimental group students in which the Creative Drama method used analyzed; it was observed that the students were more successful in the final test. The control group students are also more successful in the final test; but based on the averages, it was observed that in the final test the students in the experimental group were more successful than the students in the control group.

There was no significant difference in favor of the retention test when the scores of the final test and retention test of the students in the experimental group using the Creative Drama method were analyzed. This indicates that information has not been forgotten over the past three months. It can also be said that the creative drama method has an effect on the permanence of learning. There were also no significant differences when

the test and retention test scores of the control group students using the methods and techniques predicted by the curriculum were analyzed.

It is found that there is a significant difference in favor of the experimental group in the retention test performed three months after the study. It has been found that the drama method is more effective than the method proposed by the curriculum in terms of the permanency of the learned information.

Consequently, it is suggested that creative drama to be used to increase the success, attitude and persistence of learned information in social studies.

Kaynakça

- Adıgüzel, Ö. (2015). *Eğitimde yaratıcı drama*. PegemA Yayıncılık, Ankara.
- Akbaş, H. Ş. (2011). *Fen eğitiminde problem çözme stratejisi olarak drama uygulamalarının başarı, tutum, kavramsal anlama ve hatırlamaya etkisi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Akkuş, Ç. (2013). *İlköğretim birinci sınıf hayat bilgisi dersindeki fen kavramlarının drama yöntemiyle öğretiminin öğrenmedeki başarı ve kalıcılığa etkisi* (Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi). Marmara üniversitesi, İlköğretim Ana Bilim Dalı. İstanbul.
- Arıkan, E.N.Y. (2011). *İlköğretim okullarında yaratıcı drama yönteminin görsel sanatlar eğitiminde kullanılmasının erişimi, tutum ve kalıcılığa etkisi: Meram İlköğretim okulu örneği* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Atar, G. (2003). *Eğitici draması sosyal bilgiler dersi coğrafya konularının öğretiminde kullanmanın öğrenmenin kalıcılığı üzerindeki etkileri* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Ay, T. S. (2005). *İlköğretim hayat bilgisi öğretiminde yaratıcı drama ve geleneksel yöntemlerin öğrenci başarısı ve hatırdaki tutma düzeyi üzerindeki etkileri* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.
- Aykaç, M. & Adıgüzel, H. Ö. (2011). Sosyal bilgiler dersinde yaratıcı dramanın yöntem olarak kullanılmasının öğrenci başarısına etkisi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 19(1), 297 – 314.
- Aykaç, M. (2008). *Sosyal bilgiler dersinde yaratıcı dramanın yöntem olarak kullanılmasının öğrenci başarısına etkisi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Aylıkçı, E. Ş. (2001). *Sosyal bilgiler öğretiminde drama yönteminin kalıcılığın artırılmasında kullanılması* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Bilek, E. (2009). *İlköğretim üçüncü sınıf hayat bilgisi dersinde dramatisasyon yönteminin öğrencilerin sosyal-duygusal uyumlarına ve akademik başarılarına etkisi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Celal Bayar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Manisa.
- Debreli, E. (2011). *Yaratıcı drama temelli öğretimin yedinci sınıf öğrencilerinin oran orantı konusundaki başarılarına ve matematiğe yönelik tutumlarına etkisi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ortadoğu Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Demirel, Ö. (2005). *Kurumdan uygulamaya eğitimde program geliştirme*. PegemA. Yayıncılık, Ankara.
- Duatepe, A. (2004). *Drama temelli öğretimin yedinci sınıf öğrencilerinin geometri başarısına, van Hiele geometrik düşünme düzeylerine, matematiğe ve geometriye*

- karşı tutumlarına etkisi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Durusoy, H. (2012). *6. sınıf "kuvvet ve hareket" ünitesinde basamaklı öğretim yöntemi ve yaratıcı drama yönteminin öğrenci erişimine ve kalıcılığa etkisi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara.
- Ekinözü, İ. (2003). *İlköğretimde permütasyon ve olasılık konusunun dramatizasyon ile öğretiminin başarıya etkisinin incelenmesi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. İstanbul.
- Ekiz, D. (2003). *Eğitimde araştırma yöntem ve metotlarına giriş: Nitel, nicel ve eleştirel kuram metodolojileri* (1.Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Erdoğan, S. (2010). *Eğitici drama yönteminin fen ve teknoloji dersi vücudumuzda sistemler ünitesinde öğrenci başarısına etkisi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- Güler, İ. K. (2008). *İlköğretim dördüncü sınıf Türkçe dersinde yaratıcı drama yönteminin etkililiği* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Samsun.
- Günaydın, G. (2008). *İlköğretim 6. sınıf sosyal bilgiler öğretiminde drama yönteminin erişimi ve tutum üzerindeki etkisi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. İzmir.
- Güzel, H. E. (2001). *İlköğretim 6. sınıf fen bilgisi dersinde dramatizasyon yönteminin başarıya etkisi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Kalaycı, Ş. (2008). *SPSS uygulamalı çok değişkenli istatistik teknik*. Ankara: Asil Yayın Dağıtım.
- Kamen, M. (1992). *Creative drama and the enhancement of elementary school students' understanding of science concepts*. DAI-A 52/07, 2489. The University of Texas, Austin.
- Karacil, M. (2009). *İlköğretim 1. kademe yaratıcı drama yönteminin öğrencinin akademik başarısına etkisi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Kafkas Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kars.
- Karapınarlı, R. (2007). *İlköğretim 7. sınıf matematik dersinde yaratıcı drama yönteminin öğrencilerin başarı ve kalıcılık düzeyine etkisi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Muğla Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla.
- Karataş, O. (2011). *İlköğretim I. kademe sosyal bilgiler dersi doğal afet eğitiminde drama tekniğinin öğrencilerin başarılarına etkisi* (DeneySEL Çalışma) (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Kafkas Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kars.
- Kartal, T. (2009). *İlköğretim 6. sınıf sosyal bilgiler dersi ilk çağ tarihi konularının öğretiminde drama yönteminin öğrenci başarısına etkisi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Kayhan, C. H. (2004). *Yaratıcı dramanın ilköğretim 3. sınıf matematik dersinde öğrenmeye, bilgilerin kalıcılığına ve matematiğe yönelik tutumlara etkisi*

- (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kırışoğlu, O. (1991). *Sanatta Eğitim*. Demircioğlu Matbaacılık: Ankara.
- Malbeleş, F. (2011). *Drama yönteminin sosyal bilgiler dersi başarısına ve bilinçli tüketicilik düzeyine etkisi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- MEB. (2005). *İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersi 4-5.sınıflar öğretim programı*. Devlet Kitapları Müdürlüğü, Ankara.
- Metin, M. (2014). *Kuramdan uygulamaya eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri*. Pegem Akademi Yayıncılık, Ankara.
- Nayci, Ö. (2011). *İlköğretim 5. sınıf sosyal bilgiler dersinde yaratıcı dramanın bir yöntem olarak kullanılmasının öğrenci başarısına etkisi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü Ankara.
- Özer, M. (2004). *İlköğretim sosyal bilgiler öğretiminde yaratıcı drama yönteminin demokratik tutumlara ve ders başarısına etkisi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Sağırlı, H. E. G. (2001). *İlköğretim 6. sınıf fen bilgisi dersinde dramatizasyon yönteminin başarıya etkisi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- San, İ. (1996). Yaratıcılığı geliştiren bir yöntem ve yaratıcı bireyi yetiştiren bir disiplin: Eğitsel yaratıcı drama. *Yeni Türkiye Dergisi*, 2(7), 148-160.
- Selmanoğlu, E. (2009). *İlköğretim 5.sınıf türkçe dersinde yaratıcı dramanın öğrenci başarısına etkisi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Sözer, N. (2006). *İlköğretim 4. sınıf matematik dersinde drama yönteminin öğrencilerin başarılarına tutumlarına ve öğrenmenin kalıcılığına etkisi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Subaşı, M. (2012). *Drama yönteminin ilköğretim yedinci sınıf fen ve teknoloji dersi durgun elektrik konusunda akademik başarı ve öğrenmenin kalıcılığına etkisi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Şahbaz, Ö. (2004). *İlköğretim 4. sınıf "canlılar çeşitlidir" ünitesinde yaratıcı drama uygulamalarının öğrencilerin sözel yaratıcılıklarına, başarılarına ve derse yönelik tutumlarına etkisi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Tanrıseven, I. (2000). *Matematik öğretiminde problem çözme stratejisi olarak dramatizasyonun kullanılması* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Tuncel, S. (2009). *İlköğretim 6. sınıf fen ve teknoloji dersinde maddenin tanecikli yapısı ünitesinin yaratıcı drama ile öğretiminin öğrencilerin başarısına etkisi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Konya.

- Üstündağ, T. (1996). Yaratıcı drama eğitim programının öğeleri. *Eğitim ve Bilim*, 107(22), 30-37.
- Üstündağ, T. (1988). *Dramatizasyon ağırlıklı yöntemin etkililiği* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara,.
- Üstündağ, T. (1997). *Vatandaşlık ve İnsan Hakları Eğitimi dersinin öğretiminde yaratıcı dramanın erişiyeye ve derse yönelik öğrenci tutumlarına etkisi* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Ütkür, N. (2012). *Yaratıcı drama yönteminin hayat bilgisi derslerinde kullanılmasının öğrencilerin başarı ve tutumlarına etkisinin incelenmesi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Yalım, N. (2003). *İlköğretim dördüncü sınıf fen bilgisi dersinin yaratıcı drama yöntemi ile öğretiminin öğrencilerin akademik başarılarına etkisi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Eskişehir.
- Yetim, B. N. (2015). *Beşinci sınıf sosyal bilgiler dersinde yardımseverlik ve dayanışma değerlerinin öğretiminde kullanılan örnek olay ve drama yöntemlerinin etkililiğinin incelenmesi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Mustafa Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hatay.
- Yılmaz A., E. N. (2011). *İlköğretim okullarında yaratıcı drama yönteminin görsel sanatlar eğitiminde kullanılmasının erişiyeye, tutum ve kalıcılığa etkisi: meram ilköğretim okulu örneği* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Selçuk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Yılmaz, S. (2013). *Sosyal Bilgiler derslerinde drama yöntemi ile öğretimin öğrencilerin sosyal beceri, empatik beceri ve akademik başarı düzeylerine etkisi* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Zayımoğlu, F. (2006). *İlköğretim 6. sınıf sosyal bilgiler dersi "coğrafya ve dünyamız" ünitesinde yaratıcı drama yöntemi kullanımının öğrenci başarıları ve tutumlarına etkisi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Zayımoğlu Öztürk, F. (2013). Sosyal Bilgiler dersi 6. sınıf coğrafya konularının öğretiminde yaratıcı drama yönteminin kullanımının öğrenci başarıları ve tutumlarına etkisi. *Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 4(7), 49-55.
- Zengin, E. E. (2014). *Yöntem olarak yaratıcı drama kullanımının ilköğretim 4. Sınıf sosyal bilgiler öğretim programındaki değerlere etkisi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Niğde Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Niğde.

This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International (CC BY-NC-SA 4.0). For further information, you can refer to <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>